

92-gruppen

Forum for Bæredygtig Udvikling

CONCORD
DANMARK

En ny handelspolitisk dagsorden

Positionspapir fra 92-Gruppen og Concord Danmark

April 2013

Vi lever i en globaliseret verden, hvor de fattigste rammes hårdt af konsekvenserne af de globale kriser og manglen på politiske løsninger. Dette er særligt tydeligt på handelsområdet, hvor tre globale fødevarekriser på kun fire år, med al tydelighed understreger at der er grundlæggende systemfejl og behov for reformer af det globale fødevaremarked. Men desværre er den politiske vilje til at bekæmpe global fattigdom og sikre bæredygtig udvikling gennem multilaterale handelsaftaler på et historisk lavpunkt.

Efter mere end 12 år med endeløse WTO-møder og utallige deadlines uden reelle fremskridt har de rige lande sat de globale handelsliberaliseringer i stå. Den økonomiske og finansielle krise har skabt en nyprotektionistisk bevægelse, hvor mange lande indfører nye toldmure og opbygger nationale fødevarelagre for at beskytte deres industrier og arbejdspladser mod konsekvenserne af den globale økonomiske krise. Men de nye forhindringer forværrer kun situationen for de fattige og fødevareimporterende lande, og selvom ingen vil indrømme det, er WTO's udviklingsrunde i praksis afgået ved døden.

De manglende gennembrud i forhandlingerne, har fået de rige lande til at bevæge sig væk fra de multilaterale forhandlinger og mod en offensiv bilateral handelspolitik med fokus på de nye vækstøkonomier, særligt BRIKS landene. For når der ikke kan indgås multilaterale aftaler i WTO, må de rige lande gennemtvunge deres ønsker om stærkere patentregler, handelslettelse og liberaliseringer af tjenesteydelser igennem de bilaterale forhandlinger. Men uden for WTO er liberaliseringen af landbrugssektoren i de industrialiserede lande slet ikke til diskussion, og fattige udviklingslande har ikke den samme forhandlingskraft og særlige favorable status.

Vi er fortsat tilhængere af et multilateralt handelssystem, som kan tøjle de stærkeste og beskytte de små. Men WTO har endnu ikke skabt brugbare resultater for verdens fattigste eller en bæredygtig udvikling, og udviklingsperspektivet i Doha-runden er forsvundet. Vi tror derfor ikke længere på, at Doha-runden vil kunne levere nutidige og relevante handelspolitiske.

Vi er skeptiske overfor EU's offensive handelsstrategi og EU's opprioritering af det bilaterale forhandlingsspor. Europa og dermed også Danmark bliver i praksis eksponent for en bilateral frihandelsdagsorden, som fjerner fokus fra udvikling og bæredygtighed og bliver standardsættende for resten af verden. Vi er særligt kritiske overfor EU's nuværende forhandlingsudspil omkring de økonomiske partnerskabsaftaler mellem EU og AVS-landene. EU forlanger at fattige udviklingslande skriver under på en rammeaftale, hvor de væsentligste detaljer endnu ikke er forhandlet på plads, og hvor det langt fra er garanteret, at landene opnår

økonomisk gevinster. Danmark ville aldrig selv forpligte sig til en handelsaftale på så løst et grundlag. Det virker naivt og nærmest som drømmetænkning, at nogle af verdens mest marginaliserede og hjemmemarkedsorienterede lande i Afrika, Stillehavet og Vestindien skal kunne klare sig på næsten lige vilkår med 27 af verdens måske mest avancerede og eksportorienterede økonomier i Europa.

Danmark må sikre, at EU lever op til forpligtelserne om politikkoherens for udvikling, bl.a. ved at der løbende udarbejdes nationale og regionale effektivurderinger af de aktuelle forhandlingsudspil, sådan at AVS-landene ikke forpligtes på et uiformeret grundlag. Samtidig må EU's ønske om øget differentiering mellem grupper af udviklingslande ikke underminere AVS-landenes egne regionale integrationsbeftæbelse ved at isolere mellem-indkomstlandene fra de mindst udviklede lande. Det er et helt forkert signal, at vi straffer de lande som viser reformvilje og formår at lave springet fra udviklings- til mellemindkomstlande.

Derfor efterlyser vi globalt politisk lederskab til at formulere en ny multilateral handelsdagsorden, som bygger på grundlæggende værdier om global ansvarlighed, bæredygtighed og retfærdighed. Vi tror forsat på, at handel er et centralt element i global fattigdomsbekæmpelse og en bæredygtig udvikling. Øget handel må aldrig være et mål i sig selv, men et redskab til at skabe en bæredygtig, retfærdig og rettighedsbaseret udvikling med fokus på de fattigste. Markedsliberalisering og udenlandske investeringer skal altid kombineres med nationale fordelingspolitikker, som sikrer en langsigtet, bred og inklusiv vækst, som skaber nye arbejdspladser og en større velstand til flertallet - ikke kun de få.

En ny handelsdagsorden skal favorisere udviklingslandene, som udgør flertallet af WTO's medlemmer og som er blevet hårdest ramt af de nuværende internationale handelsaftaler. Men vi må samtidig skabe langvarige bæredygtige løsninger på tidens store globale udfordringer, som f.eks. klimaforandringerne, den globale ødelæggelse af naturressourcerne og jagten på råstoffer, højere fødevarerpriser og større prisudsving på verdensmarkederne. Det forudsætter politisk vilje og mod at introducere nye handelsinitiativer som understøtter lokale og bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, beskytter naturressourcerne, fremmer og stimulerer handel med grøn og vedvarende teknologi, samt styrker de internationale standarder og lovgivninger omkring miljø, menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder.

En ny handelsdagsorden må udvikles i fællesskab af rige og fattige lande. Men indrømmelserne skal komme fra de rige lande, som må holdes fast på, at de har et ansvar og en forpligtelse til at rette op på årtiers ubalance i verdenshandlen. EU er verdens største handelsmagt, den største handelspartner for de mindst udviklede lande samt den største bidragsyder af udviklingsbistand. Samtidig udbetaler EU en massiv landbrugsstøtte til egne landmænd, hvilket forsat har negative konsekvenser for verdens fattigste. EU har derfor også et særligt ansvar og en forpligtelse til at føre en udviklingsvenlig handelspolitik og det er helt afgørende, at progressive lande som Danmark træder i karakter og bidrager aktivt til at sætte hensynet til verdens fattigste og en bæredygtig udvikling i centrum for både de bilaterale og multilaterale handelsforhandlinger.

Danmarks nye handelspolitik

Europa er forsat hårdt ramt af den økonomiske og finansielle krise og allerede i 2015 vil 90 procent af den globale vækst blive genereret uden for Europa. EU opprioriterer derfor det bilaterale

forhandlingsspor og bliver eksponent for en bilateral frihandelsdagsorden, som vil være standardsættende for de multilaterale forhandlinger. Danmarks ny handelspolitik vil forventeligt styrke handelssamarbejdet med de store økonomier som USA og Japan, men vil samtidig styrke forbindelserne til de nye vækstøkonomier i udviklingslandene med en klar målsætning om, at øge den danske eksport til den nye voksende middelklasse. Udviklingslandene er det nye centrum for økonomisk vækst og hele syv af verdens hurtigst voksende økonomier ligger i Afrika.

Danmarks ny handelspolitik skal ses i forlængelse af EU meddelelsen 'Handel, vækst og udvikling' (2012) og vil fremover øge synergien mellem handels- og udviklingspolitikken. Regeringen vil søge at styrke involveringen af danske virksomheder i Danidas erhvervsindsatser. For tanken er, at dansk udviklingsbistand ikke kun skal bidrage til udvikling, men skal også være til gavn for Danmark og skabe danske arbejdspladser.

Vi er enige i, at dansk udviklingsbistand skal bidrage til at fremme en bæredygtig økonomisk vækst og udenlandske investeringer. Men vi er fundamentalt uenige i, at dansk udviklingsbistand skal bruges med det formål at støtte danske virksomheder til at få del i den afrikanske vækst eller skabe danske arbejdspladser. Danmark bør i stedet fokusere på at bidrage til at forbedre de internationale og nationale rammebetingelser for, at den private sektor kan bidrage til bæredygtig udvikling samt sikre, at de fattigste mennesker får en større del i den økonomiske vækst.

Vi finder det vigtigt at understrege, at global fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling forsat må være en central målsætning i Danmarks ny handelspolitik. Danmarks udviklings- og handelspolitik må tilsammen styrke realiseringen af fattige menneskers rettigheder, særligt retten til mad, samt sikre at de danske investeringer skaber lokale arbejdspladser, en bæredygtig udvikling samt øger skatteindtægterne til gavn for de fattigste befolkningsgrupper.

92-Gruppen og Concord Danmark anbefaler;

1. Danmark bør ikke støtte afslutningen af en Doha-aftale, som ikke skaber et retfærdigt og bæredygtigt handelssystem. Danmark må i stedet gå i spidsen for at iværksætte en ny handelspolitisk dagsorden, som bygger på grundlæggende værdier om global ansvarlighed, bæredygtighed og retfærdighed.
2. Danmark skal arbejde aktivt for, at EU dropper alle krav i EPA-forhandlingerne om øget markedsadgang til de mindst udviklede lande, samt sikre at der løbende udarbejdes effektvurderinger af de aktuelle forhandlingsudspil, som giver AVS-landene et solidt grundlag for at kunne vurdere de positive og negative konsekvenser af aftalerne.
3. Danmark må være garant for, at både de bilaterale og multilaterale handelsaftaler favoriserer de mindst udviklede lande, som altid skal gives særlig og differentieret behandling samt en markant større andel af EU's handelsrelaterede bistand.
4. Danmark skal arbejde langt mere aktivt for, at sikre politikkoherens for udvikling indenfor alle dele af EU's handelspolitik samt sikre at PCD-principperne bruges aktivt til at vurdere og monitorere konsekvenserne af nye handelspolitiske tiltag.

5. Fattigdomsbekæmpelse må forsat være en helt central målsætning i dansk handelspolitik og Danmarks udviklings- og handelspolitik må tilsammen styrke realiseringen af fattige menneskers rettigheder, særligt retten til mad.
6. Danmark må sikre at EU's handelspolitik bidrager til en miljømæssig bæredygtig udvikling, herunder reducerer importen af fossile brændstoffer samt fremmer handlen med grønne løsninger, grøn omstilling og klimatiltag. EU må desuden gå i spidsen for den mest ambitiøse reduktion af grøn told samt andre barrierer for miljø- og klimavenlige produkter og tjenesteydelser inden 2015.
7. Danmark skal arbejde for, at forbedre de internationale og nationale rammebetingelser for den private sektor, så den bidrager til bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse. Men dansk udviklingsbistand skal ikke bruges til særligt at støtte til danske virksomheder eller skabe danske arbejdspladser i Danmark.
8. Danmark skal sikre, at EU's brug af de såkaldte følsomme landbrugsprodukter, som undtages for fuld liberalisering, begrænses til et absolut minimum, samt at EU's kategorisering af subsidier i WTOs såkaldte grønne boks ikke omfatter subsidier under EU's landbrugspolitik som har direkte eller indirekte produktions- og handelsforvridende effekter.
9. Danmark må fastholde målsætningen om at EU's eksportstøtte - målt både i mængde og værdi – udfases hurtigst muligt. Danmarks ambitiøse målsætning må være en fuld afvikling af alle former for eksportstøtte på WTO's niende Ministerkonference i december 2013.
10. Danmark må arbejde aktivt for, at de mindst udviklede lande istedet for forlængelser gives en permanent undtagelse for TRIPs-aftalen i WTO, som sikrer dem adgang til livsnødvendig medicin, plantesorter og landbrugsteknologi. Det er helt uacceptabelt at EU fremmer patentbeskyttelse i de bilaterale eller regionale handelsaftaler, ofte kaldet TRIPs-plus aftaler.
11. Danmark må arbejde aktivt for, at der sættes en stopper for international spekulation i fødevarer, som har været stærkt medvirkende til at forstærke de voldsomme prisstigninger og prisudsving og dermed eskaleringen af de globale fødevarekriser.
12. Danmark må sende et klart signal om, at danske virksomheder skal respektere internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder samt udøve rettidig omhu således at de bidrager til en fattigdomsorienteret, rettighedsbaseret og bæredygtig udvikling. Danmark må samtidig gå i spidsen for at udvikle en ansvarlig politik omkring europæisk råvareimport fra udviklingslandene, som sikrer bæredygtighed, menneskerettigheder og forhindrer skatteunddragelse.
13. Danmark må sikre at civilsamfundet i Europa og udviklingslandene, inddrages langt mere systematisk og strategisk i alle dele af EU's handelspolitik, særligt på ambassaderne hvor civilsamfundet skal bidrage til effektvurderingerne af EU's handelspolitiske tiltag.